

Valtuustoaloite Pirhan viestinnän saavutettavuuden ja selkokielisyyden edistämiseksi

Pirkanmaan hyvinvointialueen velvollisuus on huolehtia siitä, että sen viestintä on saavutettavaa kaikille käyttäjryhmille niin teknisesti kuin kognitiivisestikin.

Saavutettavuudella viitataan periaatteisiin ja tekniikoihin, joita käytetään muun muassa digitaalisten palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä, jotta palvelut olisivat paremmin käyttäjien, erityisesti vammaisten henkilöiden, saavutettavissa (Åkermark 2020). Saavutettavuus viittaa sekä tekniikan helppokäyttöisyyteen että ymmärrettävyyteen.

Keskeisin kielellisen saavutettavuuden keino on selkokieli (Hirvonen, Kinnunen & Tiittula 2020). Suomessa selkokieli määritellään kielimuodoksi, jossa sisältöä, sanastoa ja kielen rakenteita on muokattu yleiskieltä yksinkertaisemmaksi ja joka on suunnattu ihmisille, joilla on kielellisiä vaikeuksia. Selkokieltä tarvitsevat ihmiset moninaisista lähtökohdista ja heitä yhdistää usein riski kielelliseen syrjäytymiseen. (Leskelä & Uotila 2020). Pirkanmaan hyvinvointialueen viestintäsuunnitelmassa linjataankin, että selkokielistä viestintää tuetaan ja kehitetään.

Selkokieltä tarvitsevilla Pirhan asukkailla on oikeus saada tietoa heidän elämäänsä liittyvästä päätöksenteosta ja heitä koskevista palveluista. Esimerkiksi vammaispalveluita uudistettaessa olisi tärkeää, että viestintä suunnitelmista olisi kielellisesti ymmärrettävää myös moninaisen asiakaskunnan lähtökohdista. Lisäksi selkokielisestä informaatiosta voivat hyötyä esimerkiksi suomea vasta opettelevat ihmiset tai ne, joille sosiaali- ja terveystyöpalveluita koskeva sanasto ei ole tuttua. Toistaiseksi Pirhan palveluista tai palveluverkon uudistuksista ei kuitenkaan ole ollut tarjolla selkokielistä tietoa.

Pirha pyrkii edistämään palveluiden digitaalisaatiota. Digitaalinen siirtymä on mahdollista toteuttaa yhdenvertaisesti, jos digitaalisten palveluiden ja informaation saavutettavuus kaikille käyttäjryhmille huomioidaan aktiivisesti – ei vain teknologisissa ratkaisuissa, vaan myös käytetyssä kielessä.

Suomi on sitoutunut noudattamaan Yhdistyneiden kansakuntien vammaissopimusta (27/2016), jonka yhdeksännessä artiklassa linjataan, että sopimusosapuolet toteuttavat toimet, joilla edistetään uusien tietojen ja viestintäteknologioiden ja -järjestelmien saavutettavuutta vammaisille henkilöille. Euroopan unionin asettama esteettömyysdirektiivi (2019/882) puolestaan edellyttää, että julkisen hallinnon palveluiden tulee olla esteettömyysvaatimuksen mukaisia. Lisäksi vuonna 2019 asetettu digipalvelulaki velvoittaa palveluntarjoajaa varmistamaan digitaalisten palvelujensa sisältöjen ymmärrettävyyden (306/2019).

Edellä todetun perusteella me allekirjoittaneet esitämme, että Pirkanmaan hyvinvointialue

- panostaa viestinnän saavutettavuuteen ja selkokieliseen viestintään,
- toteuttaa palveluiden digitalisaatiota tavalla, joka huomioi monenlaiset kielelliset kompetenssitason, ja
- varmistaa, että vähintäänkin vammaisten palvelutarjontaan sekä palveluita koskeviin suunnitelmiin ja muutoksiin, mukaan lukien palveluverkkosuunnitelmat, on jatkossa mahdollista perehtyä selkokielellä, ja
- varmistaa, että vähintäänkin vammaispalveluissa annettavat päätökset ja muut kirjeet on mahdollista saada selkokielellä.

Tampereella 6.11.2023

Milka Hanhela, aluevaltuutettu (vas.)

Kukka Kunnari

Leena Saarela

Anna Kontula

Mervi Veijola

Julia Sangervo

Markku Virkamäki

Sirpa Pursiainen

Jouni Sirén

Minna Minkkinen

Mikko Aaltonen

Lähteet:

Aluehallintovirasto: *Yleistä tietoa saavutettavuudesta*. [Yleistä saavutettavuudesta - Saavutettavuusvaatimukset](#)

Hirvonen, Maija & Kinnunen, Tuija (toim) 2020: Saavutettava viestintä – yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä. Gaudeamus.

Hirvonen, Maija; Kinnunen, Tuija & Tiittula, Liisa 2020. *Viestinnän saavutettavuus*. Teoksessa: Hirvonen, Maija & Kinnunen, Tuija (toim) 2020: Saavutettava viestintä – yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä. Gaudeamus.

Leskelä, Leealaura & Uotila Eliisa 2020: Selkokieli saavutettavan viestinnän välineenä. Teoksessa Hirvonen, Maija & Kinnunen, Tuija (toim) 2020: Saavutettava viestintä – yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä. Gaudeamus.

Åkermarck, Mikael 2020: Viestinnän saavutettavuus lainsäädännössä. Teoksessa: Hirvonen, Maija & Kinnunen, Tuija (toim) 2020: Saavutettava viestintä – yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä. Gaudeamus.

Finlex: Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) Verkossa: [Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

Finlex: Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2019) Verkossa: [Sopimustekstit - FINLEX®](#)

EUR-lex: Directive (EU) 2019/882 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on the accessibility requirements for products and services. Verkossa: [EUR-Lex - 32019L0882 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)